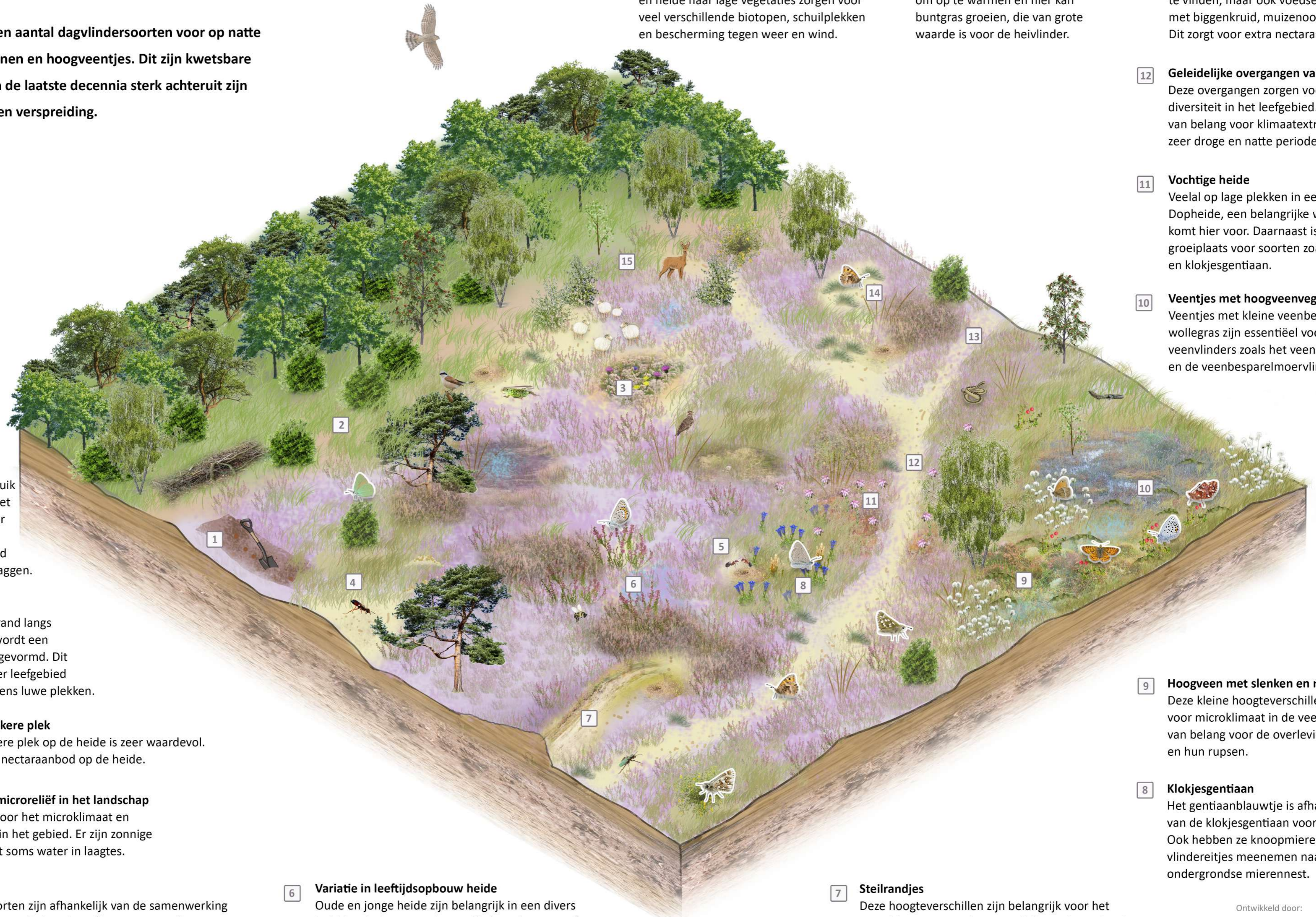

In Drenthe komen een aantal dagvlindersoorten voor op natte en droge heideterreinen en hoogveentjes. Dit zijn kwetsbare vlindersoorten die in de laatste decennia sterk achteruit zijn gegaan in aantallen en verspreiding.

1 Plaggen
Pleksgewijs en van hoog naar laag plaggen. Maak gebruik van de gradiënt in het landschap. Zorg voor het behoud van het reliëf, maak de grond niet vlak met het plaggen.

2 Kartelige randen
Door een kartelige rand langs het bos te maken, wordt een langere randlengte gevormd. Dit zorgt voor een groter leefgebied voor soorten en tevens luwe plekken.

3 Akkertje, voedselrijkere plek
Een iets voedselrijkere plek op de heide is zeer waardevol. Dit zorgt voor meer nectaraanbod op de heide.

4 Bestaand reliëf en microreliëf in het landschap
Reliëf is belangrijk voor het microklimaat en gradiëntverschillen in het gebied. Er zijn zonnige hellingen en er staat soms water in laagtes.

5 Heidefauna
Sommige vlindersoorten zijn afhankelijk van de samenwerking met andere heidefauna. Ook andere diersoorten profiteren van de beheermaatregelen voor heidevlinders.

6 Variatie in leeftijdsopbouw heide
Oude en jonge heide zijn belangrijk in een divers heidelandschap, zowel voor vlinders als voor andere soorten zoals de adder.

15 Geleidelijke overgangen
Geleidelijke overgang van bos, struweel en heide naar lage vegetaties zorgen voor veel verschillende biotopen, schuilplekken en bescherming tegen weer en wind.

14 Open zandige plekken
Zandige plekken zijn van groot belang om op te warmen en hier kan buntgras groeien, die van grote waarde is voor de heivlinder.

13 Zandige paden
Langs paden zijn vaak zandige plekken te vinden, maar ook voedselrijkere plekken met biggenkruid, muizenoor en distels. Dit zorgt voor extra nectaraanbod.

12 Geleidelijke overgangen van nat naar droog
Deze overgangen zorgen voor grote diversiteit in het leefgebied. Ze zijn ook van belang voor klimaatextremen zoals zeer droge en natte perioden.

11 Vochtige heide
Veelal op lage plekken in een gebied. Dopheide, een belangrijke waardplant, komt hier voor. Daarnaast is het een goede groeiplaats voor soorten zoals beenbreek en klokjesgentiaan.

10 Veentjes met hoogveenvegetaties
Veentjes met kleine veenbes en eenarig wollegras zijn essentieel voor de zeldzame veenvlinders zoals het veenbesblauwtje en de veenbesparelmoervlinder.

9 Hoogveen met slenken en mosbulten
Deze kleine hoogteverschillen zorgen voor microklimaat in de veentjes. Ze zijn van belang voor de overleving van vlinders en hun rupsen.

8 Klokjesgentiaan
Het gentiaanblauwtje is afhankelijk van de klokjesgentiaan voor de voortplanting. Ook hebben ze knooppieren nodig die de vlindereitjes meenemen naar het ondergrondse mierenest.

7 Steilrandjes
Deze hoogteverschillen zijn belangrijk voor het microklimaat en gradiëntverschillen in het gebied.

De negen soorten heide- en veenvlinders stellen hoge eisen aan hun leefgebied. Ook de rupsen zijn kieskeurig. De planten die de vlinders en rupsen nodig hebben voor hun overleving, zijn op steeds minder plekken te vinden en zijn van minder voedzame kwaliteit.

Gebieden die wel geschikt zijn voor deze vlinders, zijn er niet veel meer in Nederland. Ook verslechteren de leefomstandigheden in deze gebieden door versnippering van natuurgebieden, stikstofdepositie, verbossing, verdroging, verzuring en vermesting. De invloed van klimaatverandering lijkt de kwetsbare populaties verder onder druk te zetten. Om de vlindersoorten zoveel mogelijk kans te geven op overleving is het toepassen van de juiste beheermaatregelen van groot belang.

Vanwege de enorme kwetsbaarheid van heide- en veenvlinders heeft kleinschalig beheer de voorkeur in leefgebieden van deze soorten. Ook prefereren we om niet netjes aan het werk te gaan, maar om juist wat slordiger te werken zodat er rafelige overgangen ontstaan waardoor de structuurvariatie in een terrein wordt vergroot. Niet alleen voor heide- en veenvlinders, maar voor heidefauna in het algemeen, zijn variatiestructuur en open plekken onmisbaar. Hoe groter het verschil in structuur, des te soortenrijker het gebied is.

De volgende beheermaatregelen worden toegepast:

bosopslag verwijderen, begrazen, maaien, plaggen en variatie creëren.

Op deze beheermaatregelen zijn de beheerwijzers gebaseerd.

Leefgebied

Waardplanten

Nectarplanten

Groentje	Gentiaanblauwtje	Heideblauwtje	Heivlinder	Aardbeivlinder	Kommavlinder	Veenbesparelmoervlinder	Veenbesblauwtje	Veenhooibeestje
Calliphrys rubi	Phengaris alcon	Plebejus argus	Hipparchia semele	Pyrgus malvae	Hesperia comma	Boloria aquilonaris	Agriades optilete	Coenonympha tullia
Natte heide Structuurrijke heide met struwelen van vuilboom	Natte heide Schrале graslanden	Droge heide Natte heide	Droge heide Droge heischrale graslanden Stuifzanden Open duinen/duinvallei	Heischrale graslanden Blauwgraslanden Kalkgraslanden	Droge heide Schrале graslanden	Vennen met hoogveenvegetatie Kleine hoogveengebieden Luwte erg belangrijk	Overgang natte heide naar hoogveen Luwte erg belangrijk	Hoogveen Natte heide Moeras
Struikhei, gewone dophei, sporkehout, bosbes, gewone brem en stekelbrem	Klokjesgentiaan	Gewone dophei, struikhei, gaspeldoorn, gewone brem en rolklaver	Voornamelijk schapengras, maar ook zandstruisgras, buntgras, (struigrassen en zwenkgrassen)	Voornamelijk tormentil, framboos, kruipganzerik	Schapengras, maar ook buntgrassen	Kleine veenbes	Kleine veenbes en lavendelhei	Eenaarig wollegras
Lijsterbes, vuilboom, rode bosbes, dophei en braam	Voornamelijk gewone dophei	Nectar van dophei, struikhei en muizenoor	Nectar van kruiden als struikhei of akkerdistel en boomsappen van berken of eiken	Tormentil en muizenoor, soms kruipend zenegroen	Met name struikhei, kruiskruid, akkerdistel, koninginnekruid en gele composieten	Dophei en wateraardbei, ook wel op nectarplanten direct rondom veentjes, bijvoorbeeld kale jonker	Vrijwel uitsluitend dophei	Voornamelijk dophei

In de beheerwijzers worden onder andere de onderstaande beheermaatregelen toegelicht:

- In droge en natte heidegebieden is er door de verzuring buiten de bloeitijd van de heide vaak weinig nectar te vinden. Plaatselijk kalkrijkere en/of voedselrijkere plekken creëren waar vlinders buiten de bloeitijd van de heide terecht kunnen is daarom zeer waardevol. Dit kan bijvoorbeeld door het aanleggen van schelpenpaden en kleinschalige graslandjes of akkertjes in de buurt van heidevelden.
- Kleinschalig stukjes grond van enkele vierkante meters omwerken (bijvoorbeeld als akkertje op de heide). Op de vrijgekomen grond krijgen kruiden een kans om te kiemen.
- Open plekken behouden, zoals zandpaden, open stuifduinen, open zandplekken in de heide en plagplekken.
- Bekalken/steenmeel toevoegen.
- Hoogteverschillen in een terrein behouden en versterken. Denk aan heuveltjes, steilwandjes en opgehoogde paden.
- Bevorderen geleidelijke overgangen van heide naar bos: van korte heidevegetaties naar kruid- en struiklaag of van nat naar droog. Deze overgangen herbergen vaak een afwisselend scala aan flora en dus ook fauna.
- Vormen van microklimaten zijn bijvoorbeeld plaatselijke verschillen in temperatuur en vochtigheid. Denk aan een omgevallen boom, struweel van struiken en overgangen tussen hoge en lage vegetatie, waar luwte en schaduw kan zijn.

Bosopslag wegsteken

Bosopslag wegzagen

Maaien / chopperen

Plaggen

Open plekken

Microreliëf

Microklimaten

Kalkrijke plekken